

**Атестаційна робота на здобуття освітнього рівня
магістра на тему:**

Розвиток корпоративної соціальної відповідальності девелоперських компаній

Виконала: студентка групи зЕП-51

Фесюк Ольга Володимирівна

Науковий керівник: к.е.н. Моголівець А.А.

Актуальність теми. Будівельні підприємства, які працюють на ринку нерухомості України, сьогодні усе частіше приходять до висновку, що концепція розвитку бізнесу, яка заснована лише на генеруванні грошових потоків у короткий термін за будь-яку ціну у стратегічній перспективі не може бути виграшною і рано чи пізно призведе до провалу. Вже зараз багато нових мікрорайонів міст зустрічаються із ситуацією, коли забудовники, зосереджуючись лише на отриманні доходів, не збудували дитячі садочки, школи, інші об'єкти соціально-культурного та побутового призначення, які необхідні для нормального функціонування та розвитку міста. Причинами цього називають те, що власники компаній не хочуть витратити наявні ресурси на соціальні заходи, що не приносять видимого ефекту. Це відбувається через те, що результати від проведення цих заходів дуже важко виміряти, оскільки потрібно брати до уваги велику кількість факторів, а ефект – відтермінований у часі.

Проте соціальна складова здатна позитивно або негативно впливати на ділову репутацію, прибуток, прибутковість акцій, капіталу, загальних активів та інших фінансових показників зарубіжних компаній.

Таким чином для девелоперських компаній, які прагнуть працювати на ринку тривалий час, поступово нарощуючи обсяги будівництва, можна рекомендувати як дієву концепцію корпоративної соціальної відповідальності, а також відповідність принципам сталого розвитку, соціально відповідального девелопменту та економічної довіри, які не тільки здатні покращити ділову репутацію компанії, але і з часом перетворити соціальні переваги у стабільне зростання грошових потоків, лояльність клієнтів та сталі ділові зв'язки із партнерами, що вимагає більш поглибленого дослідження.

Метою роботи є дослідження та обґрунтування теоретичних аспектів щодо сутності корпоративної соціальної відповідальності будівельних підприємств, а також вивчення факторів внутрішнього та зовнішнього середовища, що здійснюють вплив на розвиток КСВ підприємства в умовах ринкового середовища.

В роботі вирішуються такі завдання:

- виявлено теоретико-методичні аспекти підвищення рівня КСВ підприємства на основі аналізу: економічної сутності та основні складових КСВ; головних факторів впливу на КСВ; методичних підходів до оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства;
- здійснено аналіз особливостей КСВ українських та зарубіжних компаній під час війни;
- проаналізовано діяльність будівельного підприємства «РЕМВОДПЛАСТ ПЛЮС» та здійснено аналіз КСВ компанії за бальним методом;
- обґрунтовано шляхи підвищення рівня КСВ підприємства за допомогою: розробки окремих заходів та обґрунтування проектів розвитку.

Об'єктом дослідження є діяльність приватного підприємства «РЕМВОДПЛАСТ ПЛЮС», яке спеціалізується на будівництві інженерних мереж і споруд.

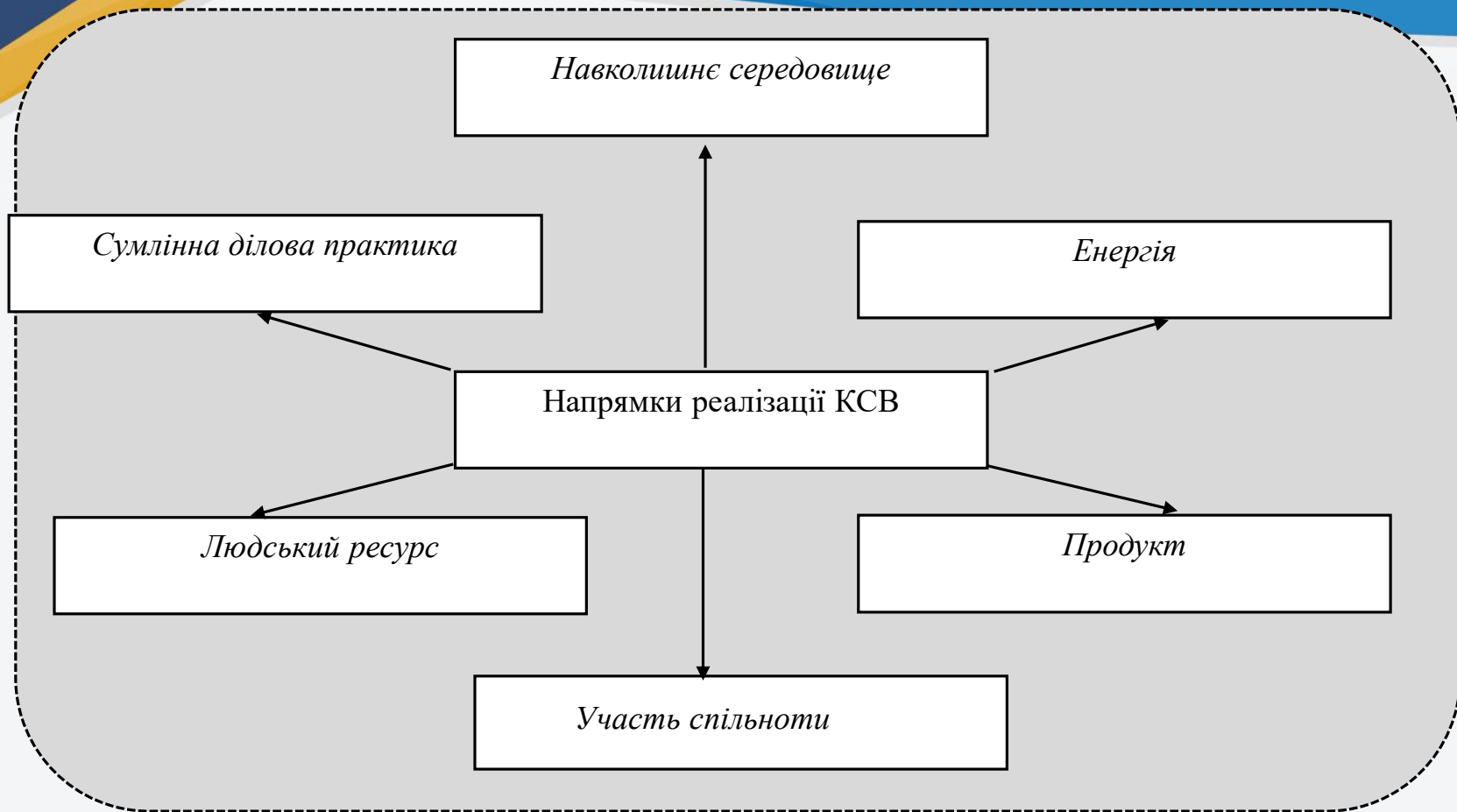
Предметом дослідження є методи та підходи забезпечення високого корпоративної соціальної відповідальності приватного підприємства «РЕМВОДПЛАСТ ПЛЮС».

- Теоретичні підходи до визначення поняття «корпоративна соціальна відповідальність»

№	Визначення	Автор або джерело
1	довгострокове зобов'язання компаній поводитися етично та сприяти економічному розвитку, одночасно покращуючи якість життя працівників та оточуючого суспільства	Світова Рада Компаній зі Сталого Розвитку [19]
2	«таке ведення бізнесу, що задовольняє чи перевищує етичні, юридичні, комерційні та публічні очікування, які суспільство пов'язує з бізнесом»	Організація «Бізнес за соціальну відповідальність» [4]
3	вільний вибір на користь зобов'язання підвищувати добробут громади через відповідні підходи до ведення бізнесу, а також надання корпоративних ресурсів	Волосковець Н.Ю. [7]
4	концепція управління, в рамках якої компанії інтегрують соціальні та екологічні проблеми у свої бізнес-операції і взаємодіють зі своїми зацікавленими сторонами	Школа практичної адвокатури [5]
5	невиокремлене та чітко регламентоване коло обов'язків бізнесу, добровільний вибір щодо того, який із видів відповідальності є максимально оптимальним для компанії та суспільства, в якому вона працює	Паладієва Я. [6]
6	соціальна відповідальність підприємства полягає у зростанні і максимізації прибутку	М. Фрідмен [11]
7	спосіб управління бізнес-процесами з метою забезпечення позитивного впливу на суспільство	Воробей В. [12]
8	озвиток персоналу компанії, дотримання та захист прав людини, благодійна допомога, ставлення будь-якої компанії до власного продукту чи послуги, споживачів, робітників, партнерів, активну соціальну позицію компанії, полягає в постійному діалозі з колективом, співтовариством	Деліні М.М. [15-16]
9	інтеграція соціальних та екологічних аспектів у щоденну комерційну діяльність підприємств та в їхню взаємодію з зацікавленими сторонами на добровільній основі	Зелена книга Європейського Союзу [24]
10	досягнення комерційного успіху шляхами, що базуються на етичних нормах і повазі до людей, співтовариств і навколишнього середовища	Об'єднання корпорацій США [24]

Корпоративна соціальна відповідальність це
- концепція управління, в рамках якої компанії
інтегрують соціальні та екологічні проблеми у
свої бізнес-операції і взаємодіють зі своїми
зацікавленими сторонами.

- механізм допомоги суспільству та одночасно
розвитку бізнесу. Кращі світові компанії
використовують дану концепцію для того, щоб
балансувати між прямим заробітком і
розв'язанням соціальних проблем.

- Напрямки реалізації корпоративної соціальної відповідальності

Тенденціями, які вимагають від будівельних компаній уваги до розвитку КСВ є наступні:

- 1. Споживачі прагнуть купувати товари компаній, які допомагають світу.**
- 2. Працівники стають більш мотивованими та розвивають соціальні навички.**
- 3. Легше утримувати працівників.**
- 4. Підприємство йде в ногу з вимогами ринку та розвитком суспільства.**

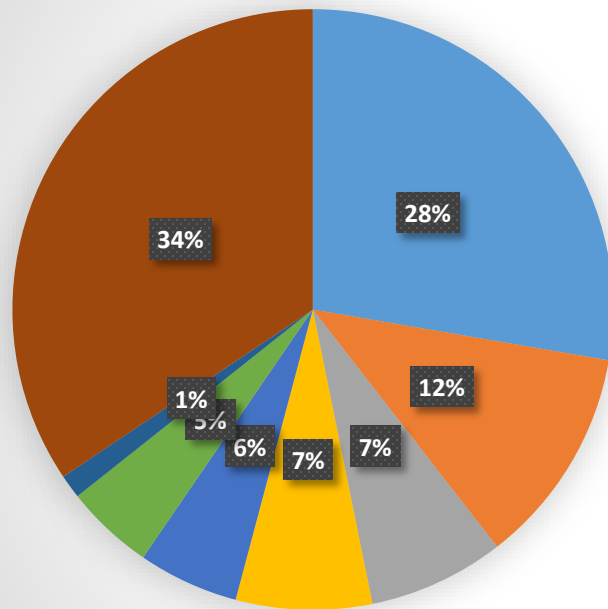
Компанія може вважатись соціально відповідальною, якщо крім основної, здійснює діяльність у наступних напрямках:

- організаційне управління;
- права людини;
- трудові відносини;
- етична операційна діяльність;
- захист навколишнього середовища;
- захист прав споживачів;
- розвиток місцевих громад та співпраця з ними .

З початком повномасштабної війни в Україні розвиток КСВ суттєво змінився, і саме війна змусила український бізнес переорієнтувати свої програми сталого розвитку та благодійної допомоги. Відтепер український бізнес ще більше підтримує економіку та армію країни: мільярди гривень для ЗСУ, авто, дрони, приціли, спорядження, одяг, взуття, медикаменти, пальне, продукти та багато іншого — це лише частина того, що надає відповідальний український бізнес. До того ж чимало компаній інтегрували програми допомоги та відновлення України у свою політику КСВ

Сьогодні основними напрямками корпоративної соціальної відповідальності є:

- допомога тимчасово переміщеним особам (розміщення, предмети гігієни, одяг, речі);
- допомога збройним силам України та територіальній обороні;
- соціальні кухні (організація харчування на безоплатній основі, роздача продуктів харчування);
- забезпечення тимчасовим або постійним житлом тимчасово переміщених осіб.

- ІТ-сфера
- сільське господарство
- готельно-ресторанний бізнес
- роздрібна торгівля
- промисловість і виробництво
- логістика
- будівництво і нерухомість
- інші сектори економіки

Основні напрями внесків українського бізнесу під час війни

- фінансова допомога,
- гуманітарна підтримка,
- сплата податків наперед,
- участь в інформаційному спротиві,
- допомога співробітникам/-цям,
- ІТ-та інформаційна підтримка.

Серед галузей компаній, що представлені в Каталозі кейсів CSR:

- ІТ-сфера — 87 компаній;
- сільське господарство — 37 компаній;
- готельно-ресторанний бізнес — 23 компанії;
- роздрібна торгівля — 23 компанії;
- промисловість і виробництво — 17 компаній;
- логістика — 15 компаній;
- будівництво і нерухомість — 4 компанії;
- інші сектори економіки — 108 компаній.

Проектирование и монтаж инженерных сетей

Компанія «РЕМВОДПЛАСТ ПЛЮС» була створена в 2006 році. Ідея створити підприємство, яке буде комплексно проектувати і монтувати всі інженерні мережі та обладнання не нова. Більшість європейських генпідрядних компаній діляться на дві групи: ті хто виконує комплекс загальнобудівельних робіт і ті хто комплексно реалізує проекти інженерних мереж і споруд. Компанія обрала шлях щодо розвитку та зміцнення своїх позицій на будівельному ринку в області інженерних мереж. При виконанні робіт на перших об'єктах підприємство виконувало функцію адміністратора. Вдавалося до орендованої техніки і наймало співробітників і субпідрядників за принципом аутсорсингу.

Основні техніко-економічні показники «РЕМВОДПЛАСТ ПЛЮС»

№ п/п	Назва показника	Один, виміру	РОКИ			
			2019	2020	2021	2022 (перше півріччя)
1	2	3	4	5	6	7
5	Основні засоби	тис.грн.	7499.74	11482.46	11976.95	3026.75
6	Виручка від реалізації : - в тому числі ПДВ	тис.грн.	17877.37	17858.37	17405.14	998.60
7	Чистий дохід від реалізації продукції	тис.грн.	14897.75	14881.91	14504.23	498.80
9	Валовий прибуток	тис.грн.	2979.57	2976.40	2900.85	499.77
10	Інші операційні доходи	тис.грн.	220.46	152.22	381.19	24.44
11	Інші операційні витрати	тис.грн.	805.81	515.31	522.19	46.89
12	Витрати на збут	тис.грн.	121.81	251.05	181.54	54.12
13	Фінансові результати від операційної діяльності	тис.грн.	2272.40	2362.27	2578.31	323.19
14	Інші витрати	тис.грн.	138.47	173.40	66.61	31.68
15	Чистий прибуток	тис.грн.	2133.94	2188.87	2511.70	291.52
16	ФОП працюючих в тому числі: - фонд основної ЗП - фонд додаткової ЗП - інші заохочувальні і компенсаційні виплати	тис.грн.	1141.86	1320.58	1661.31	849.11
			799.30	924.40	1162.93	294.39
			285.47	330.14	415.32	162.27

Основні техніко-економічні показники «РЕМВОДПЛАСТ ПЛЮС» (закінчення таблиці)

№ п/п	Назва показника	Один, виміру				
			2019	2020	2021	2022 (перше півріччя)
1	2	3	4	5	6	7
17	Середньоспискова чисельність працюючих	чол.	57.09	66.03	83.06	34.45
18	Середньоспискова чисельність працюючих в еквіваленті повної зайнятості	чол.	53	63	77	30
19	Середньомісячна ЗП одного працюючого	грн./чол.	18021.73	20842.42	24203.21	15015.07
20	Продуктивність праці	грн.	338586.6	338226.6	304285.7	46081.1
21	Рентабельність	%	12%	12%	14%	6%

Методичний підхід до оцінювання КСВ будівельних підприємств

Обґрунтування оціночних показників соціальної відповідальності підприємства на основі *експертного методу*

Розрахунок значення оціночних показників соціальної відповідальності підприємства

Бальна оцінка експертами значень розрахованих оціночних показників соціальної відповідальності підприємства
ПЯ=ПК=10 балів

Якісні показники
 $\sum_{i=1}^n \text{ПЯ}_n \rightarrow 120 \text{ балів}$

Кількісні показники
 $\sum_{i=1}^m \text{ПК}_m \rightarrow 350 \text{ балів}$

Визначення абсолютного значення соціальної відповідальності будівельного підприємства

$$\text{СВ}_{\text{РОЗРАХ}} = \sum_{i=1}^n \text{ПЯ}_n + \sum_{i=1}^m \text{ПК}_m \rightarrow 470 \text{ балів} \quad \text{СВ}_{\text{МАХ}} = 470670 \text{ ба}$$

Визначення відносного рівня соціальної відповідальності будівельного підприємства

$$P_{\text{СВ}} = \frac{\text{СВ}_{\text{РОЗРАХ}}}{\text{СВ}_{\text{МАХ}}} \rightarrow 1$$

Визначення зони соціальної відповідальності будівельного підприємства

Оцінювання рівня КСВ підприємства «РЕМВОДПЛАСТ ПЛЮС»

Проблемний напрямок	Оціночні показники	Позначення	Оцінка
Організаційне управління	Соціальний звіт на основі міжнародних стандартів	ПЯ1	0
	Веб-сайт підприємства з інформацією соціального характеру	ПЯ 2	1
	Кількість позовів зі сторони зовнішніх стейкхолдерів	ПК1	0
Права людини	Відношення задоволених скарг щодо порушення прав людини до поданих	ПК2	0
	Відношення кількості працюючих із вразливих груп до загальної кількості працівників підприємства	ПК3	3%
	Кількість позовів щодо порушення прав людини зі сторони внутрішніх стейкхолдерів	ПК4	0
	Частка прийнятих із вразливих груп до загальної кількості прийнятих на підприємство	ПК5	0
Трудові практики	Наявність колективного договору	ПЯ3	1
	Наявність органів соціального діалогу на підприємстві	ПЯ4	1
	Відношення кількості робочих місць, що відповідають вимогам охорони праці та техніки безпеки до загальної кількості робочих місць	ПК6	1
	Відношення суми витрат на соціальний захист та покращення умов праці до суми прибутку	ПК7	12.6 %
	Коефіцієнт виробничого травматизму	ПК8	0.015
	Відношення суми витрат на навчання та розвиток персоналу до загальної суми операційних витрат п	ПК9	4%
	Витрати на підвищення кваліфікації, навчання, перепідготовку в розрахунку на одного працівника	ПК10	1298.72
	Коефіцієнт стійкості кадрового складу	ПК11	1
	Відношення середнього розміру заробітної плати працівників підприємства до середнього по галузі	ПК12	1.42
	Частка витрат на оплату праці в собівартості продукції	ПК13	0.32
Довікілля	Питома вага премій, заохочувальних та компенс виплат в ФОП в розрахунку на одного працівника	ПК14	0.09
	Питома вага суми заборгованості по заробітній платі в загальній сумі заробітної плати	ПК15	0
	Питома вага молодих спеціалістів в загальній чисельності працюючих	ПК16	0.1
	Частка втрат, які були виділені на організацію природоохоронних та ресурсозберігаючих заходів на підприємстві, в інших операційних витратах	ПК17	0.01
	Сума сплаченого екологічного податку до суми нарахованого	ПК18	1
	Сума інвестицій в довгострокові екологічні проекти	ПК19	0
	Частка екологічно безпечних технологій та матеріалів будівництва до загальної їх кількості	ПК20	1
Залучення працівників підприємства до охорони довкілля та ресурсозберігання	ПЯ5	1	

Оцінювання рівня КСВ підприємства «РЕМВОДПЛАСТ ПЛЮС»

Сумлінні ділові практики	Дотримання законодавства про добросовісну конкуренцію	ПЯ6	1
	Пропаганда соціальної відповідальності	ПЯ7	1
	Антикорупційна діяльність	ПЯ8	1
	Практики відповідального залучення в політику	ПЯ9	0
	Відношення суми сплачених податків до загальної суми нарахованих податків	ПК21	0.93
Споживачі	Відношення простроченої кредиторської перед діловими партнерами до загальної суми кредиторської заборгованості перед діловими партнерами	ПК22	0.02
	Дотримання конфіденційності відносно споживачів	ПЯ10	1
	Дотримання закону про добросовісну рекламу	ПЯ11	1
	Проведення інформаційних освітніх заходів серед споживачів	ПЯ12	0
	Кількість отриманих реклаमाцій та претензій від споживачів	ПК23	0
	Питома вага продукції, що відповідає міжнародним стандартам у загальному обсязі її випуску	ПК24	1
	Відношення ціни продукції підприємства до середньої ціни продукції по галузі	ПК25	1.1
	Питома вага продукції, що супроводжується сервісними послугами у загальному обсязі її впуску	ПК26	0
	Відношення кількості новостворених робочих місць до загальної чисельності робочих місць підприємства	ПК27	0
	Відношення чисельності прийнятих після навчального закладу до загальної чисельності прийнятих на роботу	ПК28	0
Участь у житті спільноти	Частка витрат на проведення соціальних програм спільно із громадськими організаціями в чистому прибутку	ПК29	0.02
	Частка витрат на проведення соціальних програм спільно із органами місцевої влади в чистому прибутку	ПК30	0.03
	Питома вага соціальних інвестицій у розвиток територій присутності в чистому прибутку підприємства	ПК31	0.005
	Питома вага коштів, які були виділені на участь у благодійних акціях та проектах, у чистому прибутку підприємства	ПК32	0.01
	Питома вага інвестицій на розвиток науки, освіти та технологій в загальній сумі інвестицій підприємства	ПК33	0
	Витрати на охорону здоров'я в розрахунку на одного працюючого	ПК34	645.12
	Питома вага обсягів соціального житла в загальному обсязі збудованого житла	ПК35	0

Оцінювання рівня КСВ підприємства «РЕМВОДПЛАСТ ПЛЮС» та найближчого конкурента

Можливості і загрози діяльності підприємства у післявоєнний час

Можливості	Загрози
Значний потенціал попиту і його розширення	Вихід на ринок нових конкурентів
Розширення ринку, відкриття нових сегментів	Загроза поглинання більш великою компанією
Ослаблення позицій конкурентів	Зміни потреб покупців і структури попиту
Можливості інтеграції	Скорочення ринку
Розробка нових технологій	Нестабільність банківського відсотка
Розширення організації, відкриття філіалів	Економічна криза
Прилив приватного іноземного капіталу у будівельну галузь	Форс-мажорні ситуації

- Для вирішення завдань упровадження принципів корпоративної соціальної відповідальності
- компанії ПП «РЕМВОДПЛАСТ ПЛЮС» рекомендовано здійснювати управління трудовими ресурсами із застосуванням принципів КСВ, розширити діяльність на рівні місцевих громад шляхом участі у місцевих ініціативах, програмах розвитку, благодійних акціях, а також рекомендовано приділити увагу екологічним проектам та заходам, спрямованим на декарбонізацію.

Висновки: Особливості розвитку світової економіки спрямовують увагу підприємств не тільки на ринкові методи досягнення успіху, але й до нових механізмів відносин між владою, бізнесом і суспільством. На сьогодні компанія не може бути успішною, якщо вона орієнтована здебільшого на отримання прибутку, ігноруючи при цьому соціальні та екологічні потреби суспільства. Тому у найбільш економічно розвинутих державах світу широкого поширення та розвитку набуває концепція «корпоративної соціальної відповідальності» (КСВ), що розуміється як концепція, згідно з якою компанії інтегрують соціальні та екологічні питання у свою комерційну діяльність та у їх взаємодію із заінтересованими сторонами на добровільній основі.

Корпоративна соціальна відповідальність це:

- ***концепція управління***, в рамках якої компанії інтегрують соціальні та екологічні проблеми у свої бізнес-операції і взаємодіють зі своїми зацікавленими сторонами.
- ***механізм допомоги суспільству та одночасно розвитку бізнесу***. Кращі світові компанії використовують дану концепцію для того, щоб балансувати між прямим заробітком і розв'язанням соціальних проблем.

Багато аспектів є притаманними саме КСВ, серед яких:

Аспект 1: Залученість.

Аспект 2: Цільове призначення.

Аспект 3: Системність.

Аспект 4: Орієнтованість на розвиток людського капіталу.

Аспект 5: Спільне прийняття рішень (корпоративне волонтерство).

Аспект 6: Стратегічність.

Аспект 7: Принцип win-win.

Аспект 8: Розвиток спільнот.

Аспект 9: Інтеграція принципів відповідальності в щоденну профільну діяльність. .

Аспект 10: Незалежність від зовнішніх обставин. .

Корпоративна соціальна відповідальність розвивалась в Україні ще до початку повномасштабного вторгнення як цілісний напрям бізнесу.

Відповідно до дослідження Центру «Розвиток КСВ» приблизно 80% українських компаній починали впроваджувати КСВ або орієнтувалися на її принципи. Але лише 25% з них систематично виділяли бюджет на проєкти з КСВ, що суттєво відрізняло український бізнес від міжнародних компаній, де цифри сягають 90-95%

- Підприємства, що упроваджують КСВ також можна класифікувати як:
 - • відповідальні мимоволі;
 - • прогресивні українські компанії ;
 - • компанії-опортуністи ;
 - • компанії-волонтаристи.
- Соціально відповідальна компанія здійснює діяльність у декілька напрямках, основними із яких є:
 - 1. *Навколишнє середовище*
 - 2. *Енергія*
 - 3. *Сумлінна ділова практика*
 - 4. *Людський ресурс*
 - 5. *Участь спільноти*
 - 6. *Продукт*
- З початком повномасштабної війни в Україні розвиток КСВ суттєво змінився, і саме війна змусила український бізнес переорієнтувати свої програми сталого розвитку та благодійної допомоги. Відтепер український бізнес ще більше підтримує економіку та армію країни: мільярди гривень для ЗСУ, авто, дрони, приціли, спорядження, одяг, взуття, медикаменти, пальне, продукти та багато іншого — це лише частина того, що надає відповідальний український бізнес. До того ж чимало компаній інтегрували програми допомоги та відновлення України у свою політику КСВ

Сьогодні основними напрямками корпоративної соціальної відповідальності в основному є:

- допомога тимчасово переміщеним особам (розміщення, предмети гігієни, одяг, речі);
 - допомога збройним силам України та територіальній обороні;
 - соціальні кухні (організація харчування на безоплатній основі, роздача продуктів харчування):
 - забезпечення тимчасовим або постійним житлом тимчасово переміщених осіб.
- У працях українських дослідників пропонується формувати показники оцінки соціальної відповідальності будівельного підприємства із врахуванням їх галузевої специфіки, базуючись на рекомендаціях міжнародних стандартів та галузеву специфіку. При цьому доцільно доповнити класифікацію рекомендованих міжнародними стандартами показників показниками, що ураховують специфіку функціонування бізнесу в умовах війни.
- Історичний розвиток соціальної відповідальності підприємств відбувався під впливом міжнародних організацій, які у ринкових умовах для підприємства є важливим стимулювання свого розвитку та прибутковості, що є запорукою його конкурентоспроможності. Важливим елементом розвитку підприємства є забезпеченість його фінансовими ресурсами, їх стан та структура. Тобто рівень фінансової стійкості підприємства, яка забезпечує його достатнє фінансування та платоспроможність у короткостроковій та довгостроковій перспективі є запорукою упровадження програм КСВ.
- Наведені вище групи показників доцільно доповнити критеріями оцінювання діяльності компаній під час війни.
- Аналіз діяльності підприємства «РЕМВОДПЛАСТ ПЛЮС» довів, що воно має достатній фінансово-економічний потенціал для упровадження програм розвитку КСВ. Оцінка КСВ компанії дозволила виявити напрямки, за якими вона потребує поліпшень. Це – «довкілля» та «участь в житті спільнот та їх розвиток». За напрямками «права людини» і «трудові практики» компанія отримала найвищий бал.
- шляхом участі у місцевих ініціативах, програмах розвитку, благодійних акціях, а також

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ !!!